

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/15/2020
Identifikačné číslo spisu: 8014200639
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8014200639.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci žalobcu: X. C. G. - J. - C., IČO: XX XXX XXX, bytom J. XXX/X, XXX XX D., právne zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, so sídlom Masarykova 2, Prešov, proti žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave, so sídlom ul. 29.augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti J. J. O., bytom M. XXA/XXX, XX XXX T., G. O., zastúpenej JUDr. Dušanom Remetom, advokátom, Masarykova 2, Prešov, v konaní o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej č. 155-2/2014-BA zo dňa 10.02.2014, o kasačnej sťažnosti žalobcu a ďalšieho účastníka konania proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/43/2014-76 zo dňa 14. septembra 2017, v spojení s opravným uznesením č. k. 4S/43/2014-107 zo dňa 24. januára 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť podanú proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/43/2014-76 zo dňa 14. septembra 2017 z a m i e t a.

Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred krajským súdom

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom č. k. 4S/43/2014-76 zo dňa 14. septembra 2017 podľa ustanovenia § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej Sociálnej poisťovni, ústredie č.155-2/2014-BA zo dňa 10.02.2014, žiadajúc jeho zrušenie a vrátenie veci na ďalšie konanie. Účastníkom nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia vyplýva, že krajský súd z predloženého administratívneho

spisu zistil nasledovný skutkový stav. Sociálna poisťovňa, pobočka Košice rozhodnutím č. 87835-1/2013/KEM zo dňa 22.8.2013 ako orgán príslušný podľa ustanovenia § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodovať o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch podľa § 210 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení rozhodla tak, že J. J. O. zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenia a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 31.07.2013 podľa slovenskej legislatívy. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne, pobočky Košice vyplýva, že táto výrok rozhodnutia odôvodnila aplikáciou Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 z 16.09.2009 (ďalej len základné nariadenie) a vykonávacie Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 z 16.09.2009, ktorým sa vykonáva Nariadenie č. 883/2004. Citujúc čl. 11 (3) (a) základného nariadenia, čl. 13 (1), (3) základného nariadenia v znení účinnom do 27. júna 2012 uviedla, že dňa vo februári 2013 vykonala kontrolu u zamestnávateľa X. C. G. - J.-C. a zistila, že tento nemá na uvedenej adrese zriadenú žiadnu kanceláriu, resp. prevádzku. Adresa bola poskytnutá za účelom zriadenia živnosti W. C. S., ktorý je mzdovým účtovníkom zamestnávateľa, že u J. J. O. nebol preukázaný reálny výkon činnosti ako zamestnanca na území Slovenskej republiky, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom podľa čl. 11(13) (a), 13(1), 13(3) základného nariadenia. Vo vzťahu ku konkrétnej fyzickej osobe ako zamestnancovi žalobcu konštatovala, že jej zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi konkrétnym dňom 31.7.2013. Na základe uvedených skutočností dospela k záveru, že J. J. O. zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi zamestnávateľa X. C. G. - J.-C. 31. júla 2013 podľa slovenskej legislatívy. Žalovaná - Sociálna poisťovňa ústredie o odvolaní žalobcu proti prvostupňovému správnenému rozhodnutiu rozhodla rozhodnutím zo dňa 10.02.2014 č.155-2/2014-BA tak, že odvolanie žalobcu - zamestnávateľa X. C. G. - J.-C., zamietla a rozhodnutie Sociálnej poisťovne Košice č. 87835-1/2013-KEM zo dňa 22. augusta 2013 potvrdila.

3. Krajský súd postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa prvej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku, citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 32 ods. 3, § 177 ods. 1, § 178 ods. 1, v spojení s § 199 ods. 3 SSP preskúmal zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v intenciách zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 185 ods. 4, § 145 ods. 1 až 4, § 218 ods. 1 tohto zákona v spojení s právnou úpravou ustanovenou v nariadení (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 988/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „základné nariadenie“) a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“).

4. Krajský súd vychádzajúc z citovaných ustanovení Správneho súdneho poriadku konštatoval, že základným znakom pre definíciu žalobcu je, že ide o ukrátenie na vlastných subjektívnych právach žalobcu. Žalobca sa preto žalobou nemôže domáhať ochrany iných osôb. Považoval za nesporné, že ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí by súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, čo znamená, že musí ísť o skutočné ukrátenie a musí ísť o aktívne legitimovanú hmotnoprávnou osobu. Poukazom na to, že nedostatok hmotnej legitímácie znamená, že ak takáto osoba nebola ukrátená na právach, súd žalobu zamietne. Je treba rozlišovať aj procesnú legitímáciu, ak ide o prípad, kedy žalobca ani netvrdí ukrátenie na právach, resp. netvrdí, že rozhodnutie bolo nezákonné, čo musí tvrdiť, inak by súd, ktorý je viazaný žalobcovým tvrdením nemal čo preskúmať a viedlo by to k zastaveniu konania, krajský súd konštatoval, že pokiaľ žalobca namieta, že správne orgány v preskúmanej veci nedodržali zákonný postup, rozhodnutia sú nezákonné, arbitrárne, avšak v žalobe okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie napadnutých rozhodnutí netvrdí žiadne porušenie jeho subjektívnych práv, pričom z obsahu spisu vyplýva, že pri vydávaní rozhodnutí neboli dodržané procesné lehoty, toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí.

5. Ďalej správny súd uviedol, že v konaní prihliada len na tie vady konania pred správnym orgánom, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia. Zrušením žalobou napadnutého rozhodnutia sociálnej poisťovne pobočky a žalovanej len z tohto dôvodu by žalobca nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Je zrejmé, že namietaná nezákonnosť postupu a rozhodnutia žalovanej a prvostupňového správneho orgánu bez uvedenia konkrétnych porušení subjektívnych práv žalobcu je pre rozhodnutie súdu vo veci irelevantné. Je nesporné, že žalobca ako zamestnávateľ platil povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. V danej súvislosti správny súd poukázal na to, že Zákon o sociálnom poistení č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov v § 145 ods. 1 upravuje, že sociálna poisťovňa je povinná vrátiť poistné, ktoré bolo zaplatené bez právneho dôvodu fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné, alebo jej právnomu zástupcovi do 30 dní od a/ zistenie tejto skutočnosti Sociálnou poisťovňou, alebo b/ doručenia písomnej žiadosti fyzickej alebo právnickej osoby povinnej odvádzať poistné alebo jej právneho nástupcu. Podľa ods. 3 § 145 Zákona o sociálnom poistení - právo na vrátenie poistného sa premlčí do 10 rokov od posledného dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom bola platba uvedená v odseku 1 a 2 a zúčtovaná na účet sociálnej poisťovne v štátnej pokladnici. Podľa ods. 4 tohto ustanovenia - poistné, ktoré je sociálna poisťovňa povinná vrátiť, sa použije na zápočet pohľadávky sociálnej poisťovne voči fyzickej osobe alebo právnickej osobe povinnej odvádzať poistné alebo voči jej právnomu nástupcovi.

6. Správny súd tiež poukázal na to, že prvostupňové konanie tvorí s odvolacím konaním jeden celok a odvolací orgán môže doplniť odôvodnenie odvolaním napadnutého rozhodnutia, ktorá skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustanovenia § 218 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení, podľa ktorého odvolací orgán preskúma napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Ak je to nevyhnutné, doterajšie konanie doplní, prípadne zistené nedostatky odstráni.

Podľa správneho súdu ani tým, že žalobca platil poistné, nebolo zasiahnuté do jeho majetkovej sféry. Žalobca teda v žalobe nenamietal žiadne také porušenie jeho subjektívnych práv, ktoré by mali za následok nezákonnosť rozhodnutí správnych orgánov.

7. V súvislosti s postavením J. J. O. správny súd vychádzal z právneho názoru Najvyššieho súdu SR uvedeného v jeho rozhodnutiach v obdobných veciach. Podľa názoru správneho súdu pani J. J. O. neprislúcha postavenie účastníka konania podľa citovaného ustanovenia § 32 ods. 3 písm. b/ Správneho súdneho poriadku, pretože účastníkom administratívneho konania bola a § 32 ods. 3 písm. b/ upravuje situáciu, kedy ide o osobu, ktorá je pre nerozlučné spoločenstvo práv a povinností so žalobcom alebo účastníkom administratívneho konania priamo dotknutá na svojich hmotnoprávných právach zrušením administratívneho rozhodnutia správnym súdom. Uviedol, že v preskúmvanej veci však súd nezrušuje rozhodnutie správneho orgánu. Pani J. J. O. žalobu nepodala. Podľa názoru súdu vo vzťahu žalobcu a J. J. O. nejde o procesné spoločenstvo nerozlučné, pretože toto je definované povahou predmetu konania, ktorá vyplýva z hmotného práva. Práva a povinnosti žalobcu ako zamestnávateľa a zamestnankyne nie sú identické. V danej súvislosti správny súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.02.2017 sp. zn.: 9Sžo 3/2015 v identickej veci.

8. Po preskúmaní rozhodnutia sociálnej poisťovne pobočky a žalovanej v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe správny súd dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná, keďže žalobca nepreukázal, že rozhodnutiami správnych orgánov bolo zasiahnuté do jeho subjektívnych práv, a preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 190 Správneho súdneho poriadku zamietol.

9. O náhrade trov konania správny súd rozhodol podľa § 167 a § 168 SSP, lebo žalobca v konaní úspech nemal a priznať žalovanej nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi súd nepovažoval za spravodlivé.

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu a ďalšieho účastníka konania proti rozsudku krajského súdu

10. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podali žalobca a ďalší účastník konania v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť. V dôvodoch kasačnej sťažnosti namietali, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP. Navrhovali, aby najvyšší súd rozhodnutie správneho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že zruší priamo rozhodnutie žalovanej v spojení s rozhodnutím prvostupňového orgánu verejnej správy a priznal žalobcovi právo na náhradu trov konania.

11. V dôvodoch kasačnej sťažnosti sťažovatelia nesúhlasili s argumentáciou správneho súdu, na základe ktorej ustálil svoj právny záver. Sťažovatelia v zásade zotrvali na dôvodoch a argumentácii uvedenej v žalobe žalobcu. Žalobca trval na tom, že u neho došlo k porušeniu viacerých subjektívnych práv, najmä právo na spravodlivý proces a tiež jeho práva vlastníť majetok, práva na slobodnú voľbu povolania a práva podnikat' a dosahovať zisk z podnikateľskej činnosti na území SR. Dôvodil, že neobstojí ani tvrdenie, že žalobca sa domáhal porušenia iných ako svojich subjektívnych práv. Zdôraznil svoju argumentáciu v žalobe, že jednotlivé subjektívne práva žalobcu je nevyhnutné vnímať vo vzájomnej súvislosti so subjektívnymi právami jeho zamestnancov. V danej súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžso 40/2015 z 24.8.2016.

III.

Vyjadrenia žalovanej ku kasačnej sťažnosti sťažovateľov

12. Kasačná sťažnosť sťažovateľov bola žalovanej doručená dňa 12.1.2018. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti vyslovila názor, že správny súd posúdil vec vecne a právne správne. Navrhovala, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť sťažovateľov ako nedôvodnú zamietol.

13. V dôvodoch vyjadrenia žalovaná uviedla, že v celom rozsahu sa pridrižiava svojho vyjadrenia k žalobe z 20.8.2014. Žalovaná nesúhlasila s argumentáciou a ani s názorom sťažovateľov prezentovanom v kasačnej sťažnosti. Vyslovila názor, že žalobca a zamestnankyňa v kasačnej sťažnosti neuviedli také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu alebo zrušenie preskúmaného rozhodnutia Sociálnej poisťovni ústredie.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g) v spojení s § 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok správneho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu námietok uvedených v kasačnej sťažnosti žalobcu a ďalšieho účastníka konania (§ 453 ods. 2 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť sťažovateľov nie je dôvodná.

15. Predmetom prieskumného konania na kasačnom súde bol rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/43/2014-76 zo dňa 14. septembra 2017, ktorým rozhodnutím krajský súd podľa ustanovenia § 190 SSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej zo dňa 10.02.2014 č. 155-2/2014-BA, žiadajúc správny súd, aby rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

16. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu kasačný súd vychádzal

zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správneho orgánu, uvedených v odôvodnení napadnutého rozhodnutia správneho súdu, z ktorých dôvodov ich kasačný súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

17. Predmetom preskúvacieho súdneho konania v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej zo dňa 10.02.2014 č. 155-2/2014-BA, ktorým rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovni, pobočka Košice č. 87835-1/2013/KEM zo dňa 22.8.2013, ktorým rozhodnutím ako orgán príslušný podľa ustanovenia § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov rozhodovať o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch podľa § 210 ods. 1 Zákona o sociálnom poistení rozhodla tak, že J. J. O. zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenia a povinné poistenie v nezamestnanosti dňa 31.07-2013 podľa slovenskej legislatívy.

18. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverené právomoci a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP.). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP.). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

19. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúvaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namieta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu, tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver.

20. Kasačný súd mal v danej veci preukázané, že krajský súd v procese súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu, keď napadnutým rozsudkom žalobu zamietol, postupoval náležite v zmysle procesných pravidiel zákonodarcom nastolených v prvej a tretej hlave tretej

časti Správneho súdneho poriadku. Najvyšší súd po vykonaní kasačného prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu a súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím a konania im predchádzajúcich pri aplikácii zákonnej úpravy uvedených právnych predpisov postupom podľa Správneho súdneho poriadku dospel k zhodnému záveru ako krajský súd o nedôvodnosti žaloby. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu, s námietkami sťažovateľov uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 SSP dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozsudku. Kasačný súd na zdôraznenie správnosti a zákonnosti rozsudku správneho súdu uvádza nasledovné.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

21. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

22. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

23. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 v súvzťažnosti s čl. 2 ods. 2 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

24. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

25. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právnymi záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

26. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd v kasačnom konaní pri prieskume zákonnosti napadnutého rozsudku správneho súdu zamerl svoju pozornosť zásadnej námietke sťažovateľov, ktorou namietali, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, keď v preskúmvanej veci náležite nevyhodnotil skutkové a právne skutočnosti, ktoré posúdil v rozpore so zákonom.

27. Podľa § 2 ods. 2 SSP každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok

ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

28. Podľa § 177 ods. 1, 2 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy. Ochrany iných ako subjektívnych práv sa môže domáhať len prokurátor alebo subjekt výslovne na to oprávnený zákonom.

29. Podľa § 178 ods. 1 SSP, žalobcom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá o sebe tvrdí, že ako účastník administratívneho konania bola rozhodnutím orgánu verejnej správy alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch.

30. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy zákonodarca v Správnom súdnom poriadku v právnej norme § 178 ods. 1 priznáva aktívnu legitimáciu na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá o sebe tvrdí, že bola ako účastník administratívneho konania na svojich právach alebo právom chránených záujmoch ukrátená rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy. Iný subjekt (okrem prípadov uvedených v § 178 ods. 2 a 3 SSP) nie je aktívne legitimovaný na podanie takej žaloby v prospech inej osoby. Z uvedenej právnej úpravy - ustanovenie § 178 ods. 1 SSP, súčasne vyplýva, že zákonnou náležitosťou žaloby je aj konkrétne tvrdenie žalobcu o tom, že a akým spôsobom bol ukrátený na svojich subjektívnych právach, povinnostiach a právom chránených záujmoch nezákonným rozhodnutím a postupom správneho orgánu, pričom musí ísť o subjektívne práva vyplývajúce z hmotnoprávneho právneho predpisu. Na základe uvedených tvrdení žalobcu správny súd posudzuje otázku aktívnej legitimácie žalobcu. Zákonodarca ustanovuje ochranu práv povinností a právom chránených záujmov fyzickej a právnickej osobe, ktorá bola rozhodnutím alebo opatrením orgánu verejnej správy ukrátená na svojich právach alebo právom chránených záujmoch. V správnom súdnictve pri rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov súd poskytuje ochranu iba subjektívnym právam žalobcu. Ten, kto o sebe tvrdí, že je žalobcom, musí byť preto súčasne aktívne legitimovaný hmotnoprávne, čo znamená, že rozhodnutím orgánu verejnej správy vydaného v rozpore so zákonom došlo k porušeniu jeho konkrétnych práv a právom chránených záujmov, teda bolo nezákonne zasiahnuté do jeho subjektívnej sféry. Nedostatok hmotnej legitimácie žalobcu spôsobuje jeho neúspech v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu napadnutého žalobou, teda má za následok zamietnutie žaloby.

31. Kasačný súd v danej súvislosti upriamuje pozornosť na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 228/2011-9 zo dňa 02.06.2011, v ktorom ústavný súd konštatoval: „Na aktívnu legitimáciu na podanie žaloby o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov) nestačí, že žalobca bol účastníkom správneho konania (alebo sa s ním v správnom konaní malo ako s účastníkom konať), ale zároveň musel byť ako účastník správneho konania rozhodnutím, preskúmania zákonnosti ktorého sa domáha, ako aj postupom správneho orgánu na svojich právach ukrátený. Správne súdnictvo tak nie je založené na verejnej žalobe (actio popularis), ktorá by umožnila komukoľvek podať žalobu o preskúmanie rozhodnutia správneho orgánu. Ukrátenie práv žalobcu musí byť v žalobe tvrdené a podložené a aspoň potenciálne možné. Ako vyplýva z uvedeného, samotné postavenie účastníka v správnom konaní ešte k naplneniu podmienky dotknutosti, resp. ukrátenia práv žalobcu nevedie.“

32. Vzhľadom k uvedenému vyššie krajský súd v danej veci postupoval správne a v súlade so zákonom, keď prvotne zameral svoju pozornosť, či žalobca je aktívne hmotne legitimovaný na podanie žaloby a následne aj správne skonštatoval, že žalobca nepreukázal, že rozhodnutiami žalovanej, vydanými v administratívnom konaní v oboch stupňoch, bolo zasiahnuté do jeho subjektívnych práv.

33. Vychádzajúc zo skutkových zistení vyplývajúcich zo súdneho spisu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej kasačný súd zhodne ako krajský súd mal preukázané, že žalobca sa žalobou domáhal ochrany iných než svojich subjektívnych práv, a to konkrétne sa domáhal ochrany práv svojej zamestnankyne (ďalší účastník), keď vo svojej žalobe netvrdil, nešpecifikoval a následne

nepreukázal, akým konkrétnym spôsobom bol rozhodnutiami žalovanej, vydanými v oboch stupňoch administratívneho konania, poškodený na svojich právach alebo právom chránených záujmoch, keďže skutkové zistenia v danej veci preukazujú, že žalobca v žalobe ako aj v konaní súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovanej namietal len porušenie subjektívnych práv jeho zamestnankyne. Žalobca v žalobe namietal len porušenie jeho práva na proces v administratívnom konaní, na ktorú otázku dal odpoveď v dostatočnom rozsahu správny súd, s ktorou argumentáciou správneho súdu sa kasačný súd stotožňuje, a preto v ďalšom na ňu len poukazuje. Žalobca až v kasačnej sťažnosti vzniesol námietky, ktorými namietal, že u neho došlo k porušeniu viacerých subjektívnych práv, a okrem práva na spravodlivý proces, došlo k porušeniu tiež jeho práva vlastniť majetok, práva na slobodnú voľbu povolania a práva podnikat' a dosahovať zisk z podnikateľskej činnosti na území SR. Vzhľadom k tomu, že žalobca uvedené námietky vzniesol až v kasačnej sťažnosti, kasačný súd nemohol na ne prihliadnuť, pretože boli žalobcom vznesené až po uplynutí zákonnej lehoty na podanie žaloby (§ 491 ods. 1, 2 SSP v spojení s § 250b ods. 1 a s § 250h ods. 1 OSP).

34. Kasačný súd súhlasí s argumentáciu žalobcu, že jednotlivé subjektívne práva zamestnávateľa je potrebné vnímať vo vzájomnej súvislosti so subjektívnymi právami jeho zamestnancov. Vychádzajúc však z konkrétnych okolností preskúmaného prípadu napadnutým rozhodnutím žalovaná rozhodla o zániku povinného sociálneho poistenia zamestnankyne žalobcu J. J. O., (ďalší účastník konania súdneho prieskumu) k určitému dňu podľa slovenskej legislatívy, ktorým rozhodnutím bolo rozhodnuté len o jej statuse povinne sociálne poistennej fyzickej osoby ako zamestnanca. Žalobu proti preskúmanému rozhodnutiu žalovanej podal len žalobca ako zamestnávateľ, pričom uvedená zamestnankyňa žalobcu žalobu nepodala. Otázkou účasti zamestnankyne žalobcu v konaní súdneho prieskumu sa správny súd tiež dostatočne zaberá a dá na ňu jasnú a zrozumiteľnú odpoveď, s ktorou odpoveďou sa kasačný súd stotožňuje, a preto tiež na ňu v ďalšom poukazuje.

35. Kasačný súd upriamuje pozornosť na to, že v správnom súdnictve vo všeobecnosti status účastníka je daný podľa druhu definície účastníkov konania, a teda účastníkom v správnom súdnictve je ten, ktorého za účastníka zákon označil. (Správny súdny poriadok, predtým Občiansky súdny poriadok - piata časť upravujúca správne súdnictvo). Konanie v správnom súdnictve je založené na dispozičnej zásade, v zmysle ktorej konanie súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu je možné začať len na základe žaloby a súd je oprávnený ako aj povinný preskúmať napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu len v rozsahu dôvodov, namietaných žalobcom v žalobe s tvrdením žalobcu, že napadnutým rozhodnutím žalovaného správneho orgánu došlo k porušeniu jeho subjektívnych práv a právom chránených záujmov. Účastníctvo zamestnávateľa a jeho zamestnancov v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí žalovanej, ktorými rozhodovala o zániku, resp. (ne)vzniku povinného sociálneho poistenia zamestnancov k určitému dňu podľa slovenskej legislatívy, nie je možné posudzovať ako nerozlučné spoločenstvo, pretože práva a povinnosti zamestnanca, ktoré vyplývajú zo zákona o sociálnom poistení, sú rozdielne ako práva a povinnosti zamestnávateľa, hoci môžu byť založené tým istým rozhodnutím žalovanej. V danej súvislosti kasačný súd dáva do pozornosti rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Sžso 18/2015 z 30. 3. 2017. Pre úplnosť najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že zamestnankyňa žalobcu J. J. O., disponovala samostatným právom podať žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej. Aj keď samostatne žalobu nepodala, zostáva jej zachované právo byť účastníkom konania podľa § 491 ods. 1, 2 SSP v spojení s § 250 ods. 1 druhej vety OSP. Uvedené nie je v rozpore s názorom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžso 40/2015 z 24.8.2016

36. Vychádzajúc z právnych záverov uvedených vyššie najvyšší súd po vyhodnotení dôvodov, vznesených v kasačnej sťažnosti sťažovateľov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov vo veci samej, vyslovených krajským súdom v odôvodnení napadnutého rozsudku, považujúc právne posúdenie preskúmanej veci krajským súdom za správne a súladné so zákonom. Z uvedených dôvodov najvyšší súd považoval námietky sťažovateľov, ktorými v kasačnej sťažnosti namietali nezákonnosť rozhodnutia krajského súdu z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP, za nedôvodné. Kasačný súd preto kasačnú sťažnosť

sťažovateľov podanú proti rozsudku správneho súdu podľa § 461 SSP ako nedôvodnú zamietol.

37. O nároku na náhradu trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa právnej úpravy ustanovenej v § 467 ods. 1 v spojení s § 167 ods. 1 a § 168 SSP. Účastníkom konania nepriznal právo na náhradu trov tohto konania, žalobcovi pre jej neúspech v konaní a ostatným účastníkom pre nesplnenie zákonných podmienok.

38. Toto rozhodnutie prijal kasačný súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.